

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่าน
ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
 - 3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.6 การตรวจสอบข้อมูล
 - 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- รายละเอียดแต่ละหัวข้อมีดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยคณะวิจัย เยาวชนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบและร่วมรับประโยชน์ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชน โดยยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลาง

3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่าน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนเมืองเลย ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนนาอ้อวิทยา ระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยทั้ง 5 คณะ ๆ ละ 5 คน รายละเอียดมีดังนี้

3.2.1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง รวมทั้งสิ้นจำนวน 60 คน ได้แก่ เยาวชนระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 20 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 20 คน

3.2.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน ได้แก่ ตัวแทนเยาวชนระดับละ 5 คน รวมเป็น 15 คน

3.2.1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนเยาวชน ทั้ง 3 ระดับ ๆ ละ 1 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน

3.2.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 186 คน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.2.2.1 ระดับประถมศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาอ้อ จำนวน 21 คน โรงเรียนบ้านก้างปลา จำนวน 16 คน และโรงเรียนบ้านขอนแก่นหนองบอน จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 53 คน

3.2.2.2 ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ้อ จำนวน 25 คน โรงเรียนบ้านก้างปลา จำนวน 25 คน โรงเรียนบ้านขอนแก่นหนองบอน จำนวน 25 คน และโรงเรียนเทศบาล 5 บ้านหนองผก้าม จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 100 คน

3.2.2.3 ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 33 คน

3.2.3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสร้างเครือข่ายเยาวชนนักอ่าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 262 คน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.2.3.1 ระดับประถมศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-5 โรงเรียนอนุบาลปทุมมาสงเคราะห์ จำนวน 165 คน

3.2.3.2 ระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนเชียงคาน จำนวน 64 คน

3.2.3.3 ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 33 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

3.3.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview schedule) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยข้อคำถามดังกล่าวได้จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพราะผู้วิจัยต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยบนเงื่อนไขที่ผู้วิจัยต้องการข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างบุคคลเป็นจำนวนมาก จึงต้องใช้คำถามที่เหมือนกัน และอีกเงื่อนไขหนึ่งก็คือผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วยคำถามดังต่อไปนี้ ประเภทหนังสือที่อ่าน อะไรคือแรงบันดาลใจในการอ่าน ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน เวลา/สถานที่ที่ใช้ในการอ่าน มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

3.3.1.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview schedule) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจึงเป็นแบบที่มีคำถามเฉพาะจุดที่ต้องการและมีคำถามต่อเนื่องที่จะล้วงเอาส่วนลึกของความคิดออกมาให้ได้มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยคำถามดังต่อไปนี้ หนังสือเล่มแรกี่อ่าน เหตุผลที่อ่าน/ไม่อ่านหนังสือ ใครคือผู้แนะนำให้อ่านหนังสือ คนที่อ่าน/ไม่อ่านหนังสือจะเป็นอย่างไร สังคมและประเทศชาติจะเป็นอย่างไร การปรับปรุงตัวเองในการอ่านหนังสือ เป็นต้น

3.3.1.3 แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม (Focus group interview guide) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและไม่มีโครงสร้างที่เข้มงวดในการถาม สามารถยืดหยุ่น

ได้ ในแต่ละคำถามผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) สามารถซักถามต่อได้มากเท่าที่ต้องการ แนวคำถามประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ มโนทัศน์หรือประเด็นการศึกษา (Study concepts) คำถามหรือประเด็นการสนทนา (Questions) และประเด็นซักถามต่อเนื่อง (Probes) แนวคำถามดังกล่าวมีประมาณ 5-6 ประเด็น ดังนี้คือ ประโยชน์ของการอ่านและโทษของการไม่อ่านหนังสือ คิดอย่างไรเกี่ยวกับสถิติการอ่านของเยาวชนไทย ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการอ่านหนังสือ วิธีการ/กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

3.3.1.4 แบบสังเกต (Observation form) เป็นแบบสังเกตที่บันทึกภาคสนามที่เกิดจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) ซึ่งแบบสังเกตแบ่งออกเป็น 3 ส่วน (Schatzman, 1973 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2555 : 64-65) ดังนี้คือ ส่วนที่ 1 เป็นการจดบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามความเป็นจริง (Observation note) บรรยายอย่างละเอียดถึงสิ่งแวดล้อม สถานที่ บุคคล เหตุการณ์ คำพูดของบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่ตีความเบื้องต้น โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของผู้วิจัยประกอบ (Theoretical note) เป็นส่วนแสดงความคิดเห็น เน้นความหมายของพฤติกรรม เหตุการณ์ คำพูด ฯลฯ จากส่วนที่ 1 ให้ชัดเจนและสร้างสมมติฐานชั่วคราว และส่วนที่ 3 เป็นการกล่าวถึงระเบียบวิธีวิจัย (Methodological note) เป็นส่วนที่ผู้สังเกตบันทึกถึงวิธีการที่ตนได้ใช้ความสำเร็จ หรือความบกพร่องในการสังเกต ความรู้สึกส่วนตัวของผู้สังเกต ปฏิกริยาของผู้ถูกสังเกต ตลอดจนข้อมูลที่ตกหล่นขาดไป

3.3.1.5 กิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมกรรมการอ่านทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับประถมศึกษา ชื่อกิจกรรม “นิทานทำมือ สีสรรสร้างสรรค์การอ่าน” 2) ระดับมัธยมศึกษา ชื่อกิจกรรม “นักสืบวัยใส ใส่ใจการอ่าน” และ 3) ระดับอุดมศึกษา ชื่อกิจกรรม “One book one facebook”

รายละเอียดของกิจกรรม มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 ให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ตัวแทนเยาวชน ครู นักวิชาการ คณะนักวิจัย เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2) ประชุมนักวิจัย ตัวแทนเยาวชน เพื่อจัดทำร่างกิจกรรมการสร้างเสริมพฤติกรรมกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย ซึ่งผลการจัดทำร่างกิจกรรม มีดังต่อไปนี้

(1) ระดับประถมศึกษา

ชื่อกิจกรรม “นิทานทำมือ สีสรรสร้างสรรค์การอ่าน” ระดับ

ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรม

2. ผู้วิจัยเล่านิทานให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายฟัง และให้ร่วม

แสดงความคิดเห็น ตอบคำถามเกี่ยวกับนิทาน

3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันทำหนังสือทำมือ โดยให้เด็กแต่ละ

คนแต่งนิทานพร้อมวาดภาพประกอบนิทาน

4. ให้นักเรียนร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนกันอ่านนิทานที่แต่ละคน

แต่งขึ้น

5. นักเรียนทุกคนบันทึกความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนและได้

จากการอ่านนิทานพร้อมทั้งให้คะแนนนิทานของเพื่อน

6. นักเรียนเวียนกันอ่านจนครบทุกเล่มทุกเรื่อง
7. สรุปคะแนนและมอบรางวัลสำหรับนิทานที่ชื่นชอบ
8. กิจกรรมนันทนาการและสรุป

แบบบันทึกความรู้จากกิจกรรม	
นิทานเรื่อง.....	
ผู้แต่ง.....	
ชื่อ.....	ชั้นประถมศึกษาปีที่.....
โรงเรียน.....สพป.ลย.เขต.....	
1. นักเรียนได้อะไรบ้างจากนิทานเรื่องนี้	
2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้อ่านนิทานเรื่องนี้ ทำเครื่องหมาย / ในช่อง ☐ ที่ตรงกับ ความคิดเห็นของนักเรียน ☐ สนุก ☐ เบื่อ ☐ เฉยๆ ☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
3. ให้นักเรียนระบายสีดาวเพื่อให้คะแนนนิทานของเพื่อน (1 ดวง เท่ากับ 1 คะแนน) 	

(2) ระดับมัธยมศึกษา

ชื่อกิจกรรม “นักสืบวัยใส ไล่โจรอ่าน” ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรม
2. แจกเอกสารให้อ่านพร้อมคำถามข้างหลัง โดยเนื้อหาจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในปัจจุบัน

3. ให้ทุกคนอ่านเอกสารที่แจกให้และหาข้อมูลเพิ่มเติม
4. กำหนดระยะเวลาให้อ่าน 1 สัปดาห์ แล้วตอบคำถามจากการอ่านเอกสารที่แจกและคำถามอื่นๆ เกี่ยวกับข้อมูลที่นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม
5. ให้รางวัลสำหรับผู้ที่สามารถตอบคำถามได้ดีและได้คะแนนสูงสุด
6. ทำกิจกรรมเช่นเดียวกันนี้ทุกสัปดาห์ แต่เปลี่ยนเนื้อหาที่ให้อ่าน
7. สรุปกิจกรรม/มอบรางวัลสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม
8. สะท้อนผลการเรียนรู้และสิ่งที่ได้จากกิจกรรม

แบบแสดงความคิดเห็น

ชื่อ.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

โรงเรียน.....สพม.....

1. ท่านคิดว่าการอ่านมีประโยชน์ต่อตัวท่านและผู้อื่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าท่านมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้นหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

3. กิจกรรม “นักสืบวัยใส ใส่ใจการอ่าน” ดีหรือไม่อย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

(3) ระดับอุดมศึกษา

ชื่อกิจกรรม “One book one facebook” นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรม
2. ให้นักศึกษาแนะนำหนังสือที่ตนเองชื่นชอบ แล้วให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น และโหวตหนังสือเล่มที่ถูกใจมากที่สุด “หนังสือดีที่อ่าน” จำนวน 3 เล่ม
3. ให้นักศึกษาทุกคนอ่านและแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับหนังสือ 5 เล่ม โดยเลือกอ่านเล่มใดเล่มหนึ่งหรืออ่านทั้ง 3 เล่มก็ได้
4. หลังจากอ่านแล้วทุกคนต้องไปแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ เกี่ยวกับหนังสือที่ท่านอ่านทั้ง 3 ลำดับ ลงในกลุ่มเฟสบุ๊คที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะ
5. เผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นจากหน้าเฟสบุ๊ค โดยนำมาติดบอร์ดตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เห็นสมควรและเหมาะสม
6. กระแสการตอบรับทางเฟสบุ๊ค แสดงความคิดเห็นสิ่งที่ได้จากกิจกรรม

แบบแสดงความคิดเห็น

ชื่อ.....ชั้นปีที่.....

สาขาวิชา.....คณะ.....

1. การอ่านในความคิดของท่านคืออะไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

2.เมื่อร่วมกิจกรรม “One book one facebook” ช่วยเพิ่มนิสัยรักการอ่านของท่านหรือไม่ อย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

4. นำร่างกิจกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ
5. ประชุมนักวิจัยและตัวแทนเยาวชนจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อนำกิจกรรมที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้ หาคุณภาพ ปรับปรุง และนำไปใช้จริง

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

3.3.2.1 แบบสอบถามการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่าน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความสนใจในการอ่าน เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ตัวเลือกตามแบบของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงใน เชาวน์ อินใย, 2543 : 204)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ตัวเลือกตามแบบของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงใน เชาวน์ อินใย, 2543 : 204)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open end)

3.3.2.2 แบบสอบถามกิจกรรมการสร้างเครือข่ายเยาวชนนักอ่าน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ตัวเลือกตามแบบของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงใน เชาวน์ อินใย, 2543 : 204)

ตอนที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าค่าย เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open ended)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open ended)

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.4.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอ่าน สถานการณ์การอ่าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านของเยาวชน

2) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต ให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาและปัจจัยที่ต้องการศึกษา โดยกำหนดประเด็นที่ศึกษา (Concept) คำถาม/ประเด็นการสนทนา/ประเด็นการสังเกต (Questions) และคำถามเพื่อการซักถามต่อ (Probes)

3) นำประเด็นคำถาม/ประเด็นการสังเกต ที่สร้างขึ้น ตรวจสอบเพื่อแก้ไข
สำนวนภาษาอีกครั้ง

4) นำประเด็นคำถาม/ประเด็นการสังเกตไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน
ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม
อีกครั้ง

5) นำประเด็นคำถาม/ประเด็นการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เพื่อ
นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4.1.2 กิจกรรมสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านทั้ง 3 ระดับ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการอ่าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่าน ความสนใจการอ่าน วยกับการอ่าน และกิจกรรมการ
สร้างเสริมการอ่านของเยาวชน

2) ประชุมระดมสมองระหว่างผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และตัวแทนเยาวชนทั้ง 3
ระดับ โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่าน
ของเยาวชน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมสร้างเสริมการอ่านทั้ง 3 ระดับ เป็นฉบับร่าง

3) นำกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านฉบับร่าง ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
สร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะ

4) นำกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านฉบับร่าง ปรับปรุงแก้ไขตามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
แนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา
ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้ง

5) นำกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านฉบับร่าง มาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์เพื่อ
นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.4.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด
ได้แก่ แบบสอบถามการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่าน และแบบสอบถามกิจกรรมการสร้างเครือข่าย
เยาวชนนักอ่าน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังต่อไปนี้

3.4.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
สร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและการสร้างเครือข่ายการอ่านของเยาวชน

3.4.2.2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและการ
สร้างเครือข่ายการอ่านของเยาวชนในแต่ละด้านให้ชัดเจน

3.4.2.3 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องและครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา
วัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3.4.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อพิจารณาความ
ตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และตรวจแก้สำนวนภาษา พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อ
คำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับเยาวชนทั้ง 3 ระดับ ที่ไม่ใช่
กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มละ 30 คน

3.4.2.7 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งระยะการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 6 ระยะคือ

3.5.1 ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ

เป็นขั้นการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำราและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาและสร้างเครื่องมือ รวมทั้งเป็นการเตรียมนักวิจัยสำหรับลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การประชุมคณะนักวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจ ประชุมนักวิจัยจำนวน 6 คน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดขอบข่ายการทำงาน การวิเคราะห์งานสู่การกำหนดแผนปฏิบัติงานวิจัยตลอดโครงการร่วมกัน

2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนเป็นขั้นตอนการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน ปัญหาการอ่าน สถานการณ์การอ่านของเยาวชนในปัจจุบัน จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามพูดคุยกับนักเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการอ่าน ปัญหาการอ่าน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การส่งเสริมการอ่าน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อโจทย์วิจัย แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการวางแผนการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือในการวิจัยในลำดับต่อไป

3. ประชุมคณะนักวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการกำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการวางแผนการดำเนินการรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอน

4. สร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบบทดสอบความรู้ด้านการอ่าน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสังเกต แบบบันทึก ประเด็นในการสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.5.2 ระยะที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านและปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย

เป็นการศึกษาบริบทและลงพื้นที่เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การศึกษาบริบทด้านพื้นที่ของจังหวัดเลย สถานการณ์การอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย การสร้างความสัมพันธ์กับเยาวชนทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา สถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน โดยคณะนักวิจัยลงพื้นที่เพื่อพูดคุยพบปะกับประชาชนที่เป็นพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

2. คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับพฤติกรรม

การอ่านและปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านจากตัวแทนเยาวชนทั้ง 3 ระดับ แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 20 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 20 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 60 คน การสัมภาษณ์เชิงลึก จากตัวแทนเยาวชนระดับละ 5 คน รวมเป็น 15 คน การสนทนากลุ่มจากตัวแทนเยาวชน ทั้ง 3 ระดับๆ ละ 1 กลุ่ม รวมทั้งการสังเกตบริบทต่าง ๆ ในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูล และทำการบันทึกลงในแบบบันทึกที่คณะนักวิจัยสร้างขึ้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในข้อ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่ส่งผลต่อการอ่านของเยาวชนทั้ง 3 ระดับ โดยใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วสร้างข้อสรุปที่ได้ในลักษณะพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

3.5.3 ระยะที่ 3 จัดทำรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย

ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 ให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ตัวแทนเยาวชน ครู นักวิชาการ คณะนักวิจัย เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ประชุมนักวิจัย ตัวแทนเยาวชน เพื่อจัดทำร่างกิจกรรมการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย ซึ่งผลการจัดทำร่างกิจกรรม มีดังต่อไปนี้

2.1 ระดับประถมศึกษา

ชื่อกิจกรรม “นิทานทำมือ สื่อสร้างสรรค์การอ่าน” ระดับประถมศึกษาปีที่ 3

2.2 ระดับมัธยมศึกษา

ชื่อกิจกรรม “นักสืบวัยใส ใส่ใจการอ่าน” ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.3 ระดับอุดมศึกษา

ชื่อกิจกรรม “One book one facebook” นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาไทย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3. นำร่างกิจกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

4. ประชุมนักวิจัยและตัวแทนเยาวชนจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อนำกิจกรรมที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้ หาคุณภาพ ปรับปรุง และนำไปใช้จริง

3.5.4 ระยะที่ 4 การปฏิบัติตามแผนการใช้รูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลย

ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. จัดการประชุมปฏิบัติการนักวิจัย ตัวแทนเยาวชนเกี่ยวกับการนำรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในจังหวัดเลยไปใช้

2. มีการติดตามผลการดำเนินงานด้วยกระบวนการติดตามแบบมีส่วนร่วม โดยการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง เยาวชน และผู้เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลในเชิงคุณภาพวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นจึงสรุปในลักษณะพรรณนาเชิงวิเคราะห์

3.5.5 ระยะที่ 5 การสร้างเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย

ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. ค้นหารูปแบบและแนวทางการสร้างเครือข่ายเยาวชนนักอ่าน โดยการระดมความคิด การสนทนากลุ่ม
2. ประชุมนักวิจัยเพื่อสรุปผลการศึกษาค้นคว้าและสร้างรูปแบบและแนวทางการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนนักอ่าน
3. ประชุมเครือข่ายเยาวชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่าน
4. ปฏิบัติการตามแผนการขยายเครือข่ายกลุ่มเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย

3.5.6 ระยะที่ 6 การสรุปบทเรียนที่ได้จากการวิจัยรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย

ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. ประชุมนักวิจัยเพื่อสรุปบทเรียนและร่วมกันสังเคราะห์ผลจากการวิจัยรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย
2. ผู้เชี่ยวชาญประเมินและวิพากษ์ผลการวิจัยรูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย
3. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.6 การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูล ดังนี้

3.6.1 ตรวจสอบความครบถ้วนและความเพียงพอของข้อมูลว่าสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วนหรือไม่

3.6.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความแม่นยำของข้อมูล โดยผู้วิจัยอยู่สนามเป็นระยะเวลานาน และขณะที่อยู่ในสนามผู้วิจัยสังเกตปรากฏการณ์ต่างๆ ในสนามอย่างจริงจัง เพื่อเข้าใจคุณลักษณะสำคัญๆ มีสารสนเทศครอบคลุมเพียงพอ เช่น เทป วิดีโอ ฯลฯ แล้วนำมาถ่ายทอด บอกเล่า ตรวจสอบระหว่างเพื่อนร่วมวิจัยด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ และผ่านการตรวจสอบเป็นระยะ ๆ โดยผู้เกี่ยวข้องทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นจนถึงสุดท้ายของการศึกษา

3.6.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ผู้วิจัยใช้วิธีการดังนี้

3.6.3.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) ผู้วิจัยใช้การ

ตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบแหล่งที่เป็นบุคคลที่ให้ข้อมูล คือ เปรียบเทียบข้อมูลจากเยาวชนทั้ง 3 ระดับ ในการให้ข้อมูลประเด็นเดียวกัน

3.6.3.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่ต่างกันออกไป คือ การเปรียบเทียบข้อมูลประเด็นเดียวกันจากการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสอบถาม

3.6.3.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบโดยใช้ผู้เก็บข้อมูลที่ต่างกัน คือ การเปรียบเทียบข้อมูลในประเด็นเดียวกันจากผู้รวบรวมข้อมูลของผู้ช่วยวิจัยจำนวน 3 คน

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) การตีความหมายข้อมูล (Interpretation) และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive analysis)

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความสนใจการอ่าน ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการนำผลการอ่านไปใช้ประโยชน์ โดยการโดยการหาค่าร้อยละ(%) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวัดตามมาตรฐานค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของ Likert ในการให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 - 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก
 - 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 - 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 - 1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
- และมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้
- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 - ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Item-objective congruence : IOC) โดยใช้สูตรของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ปิยะนุช นิมพา, 2551 : 63)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง -1 ถึง +1

$\sum R$ แทน คะแนนรวมของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.8.2 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

n แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

3.8.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนประชากร

3.8.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

$$S. D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

S. D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x^2)$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง